

Ogród zoologiczny, zoo – urządzony i zagospodarowany teren wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nim związanymi, gdzie przetrzymywane są oraz eksponowane publicznie przez co najmniej 7 dni w roku żywe zwierzęta gatunków dziko występujących, z wyjątkiem:

- cyrków;
- sklepów ze zwierzętami;
- miejsc, w których eksponowanych jest publicznie nie więcej niż 15 gatunków tych zwierząt i łącznie nie więcej niż 50 gadów, ptaków i ssaków

Ogród zoologiczny ma pełnić przede wszystkim rolę edukacyjną i rekreacyjną, jednakże nowoczesne placówki tego typu zazwyczaj mają też bazę naukową potrzebną do systematycznych badań nad hodowanymi gatunkami. Ogrody zoologiczne mogą odgrywać pewną rolę w zachowaniu gatunków, które wyginęły w warunkach naturalnych lub są na granicy wyginięcia, przykładem może być proces przywracania przyrodzie żubra, konia Przewalskiego czy jelenia milu.

Historia

Ogrody zoologiczne mają długą historię, sięgającą starożytności. Już 2000 lat p.n.e. znane były w Chinach, Egipcie i Asyrii, stanowiąc zwykle rozrywkę i obiekt dumy władców, podobnie zresztą jak w średniowieczu i w czasach późniejszych. Taki zwierzyniec miał też w Polsce król Jan III Sobieski. Usytuowany był w Wilanowie na Morysinie i trzymano w nim wiele gatunków egzotycznych.

Menażerie, czy objazdowe zwierzynce, organizowano też w celach zarobkowych. Zwierzęta wożono i pokazywano zwykle tak długo, aż padały z przemęczenia i złych warunków w ciasnych klatkach. W XIX wieku powstało w Warszawie kilka prywatnych zwierzynców, ale przestawały istnieć po „wyczerpaniu” zasobów, czyli po śmierci najbardziej atrakcyjnych okazów.

Najstarszym istniejącym ogrodem zoologicznym jest ogród **Tiergarten Schönbrunn** założony w 1752 w Wiedniu^[3]. Pierwszą placówką o charakterze ogrodu zoologicznego była paryska **menażeria Jardin des Plantes** otwarta w 1794 roku. Stanowiła ona uzupełnienie istniejącego tam Ogrodu Botanicznego. Pierwszy ogród zoologiczny w faktycznym tego słowa znaczeniu posiadał Londyn, powstało ono w 1828 roku – ZSL London Zoo. Efekty tych przedsięwzięć sprawiły, że ogrody zoologiczne miały wkrótce również inne duże miasta:

- Dublin w 1831 – Dublin Zoo
- Bristol w 1836 – Bristol Zoo
- Amsterdam w 1838 – Natura Artis Magistra
- Antwerpia w 1843 – Zoo w Antwerpii
- Berlin w 1844 – Ogród Zoologiczny w Berlinie
- Rotterdam w 1857 – Rotterdam Zoo
- Frankfurt nad Menem w 1858 – Frankfurt Zoo
- Kopenhaga w 1859 – Kopenhaga Zoo
- Melbourne w 1862 – Melbourne Zoo
- Moskwa w 1864 – Ogród Zoologiczny w Moskwie
- Wrocław w 1865 – Ogród Zoologiczny we Wrocławiu
- Budapeszt w 1866 – Ogród Zoologiczny w Budapeszcie
- Poznań w 1874 – Stare Zoo w Poznaniu
- Cincinnati w 1875 – Cincinnati Zoo
- Tokio w 1882 – Ueno Zoo
- Buenos Aires w 1888 – Buenos Aires Zoo
- Dallas w 1888 – Dallas Zoo
- Giza w 1891 – Giza Zoo

Początkowo, zgodnie z doświadczeniami objazdowych menażerii, zwierzęta trzymane w ciasnych klatkach, co bardzo odbijało się na ich zdrowiu i możliwościach rozrodu. Z czasem dyrektorzy ogrodów zoologicznych zdali sobie sprawę, że jednym z warunków sukcesu hodowlanego jest zapewnienie zwierzętom lepszych warunków: większych wybiegów i możliwości „ukrycia” przed oczami zwiedzających.